

Edward Górecki

"Křestan a život ve světě : Odkaz předkoncilini diskuse teologie „laikátu” a Druhého Vatikánského Koncilu dnešní praxi církve", Pavel Ambros, Olomouc 1998 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 8/2, 197-198

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W kolejnej jednostce pt. *Filozoficzna hermeneutyka w sporze o obiektywność poznania* autor porusza problem obiektywizmu i obiektywności poznania, głównie z punktu widzenia filozoficznej hermeneutyki Hansa-Georga Gadamera. Autor wyróżnia i charakteryzuje następujące typy obiektywizmu: ontologiczny, epistemologiczny, metodologiczny i aksjologiczny.

Czwartą jednostkę poświęca autor zagadnieniu fundamentalizmu. Omawia tu fundamentalizm filozoficzny, epistemologiczny, metodologiczny, aksjologiczny, kulturowy, społeczno-polityczny i religijny.

Kolejna jednostka nosi tytuł *Wartości chrześcijańskie*. Po wstępnych ustaleniach terminologicznych autor rozważa karierę pojęcia wartości w czasach nowożytnych, stanowiska filozofów wobec sposobu istnienia wartości oraz ich poznawania, kryteria wyboru wartości oraz relację między wartościami ogólnoludzkimi a chrześcijańskimi. Wydaje się, iż autor podjął powyższe zagadnienia w związku z dyskusjami toczonymi w ostatnich latach w Polsce nad miejscem religii w życiu społecznym i prawną ochroną wartości religijnych.

Przedostatnia jednostka nosi tytuł *Religia a nauka* i poświęcona jest relacji zachodzącej między tymi dwoma podstawowymi dziedzinami ludzkiej kultury. Sporo uwagi poświęca autor sprawie konfliktów między tymi dziedzinami – w historii i w czasach współczesnych.

Ostatnia jednostka poświęcona jest *Mircei Eliadego fenomenologii religii*. Autor charakteryzuje tu sylwetkę naukową, badania religioznawcze i poglądy na religię jednego z najwybitniejszych teoretyków religii naszych czasów, jakim właśnie był Mircea Eliade (1907-1986).

Autor dołącza do całości rozważań tekst *Hermeneutyka* autorstwa Hansa-Georga Gadamera we własnym tłumaczeniu. Pozycję zamyka bogaty spis bibliograficzny.

Książka autora godna jest polecenia studentom wydziałów teologicznych i filozoficznych. Powinni wziąć ją do ręki alumni seminariów duchownych. Może być stosowną lekturą uzupełniającą do wykładu z zakresu filozofii współczesnej. Praca tego typu może okazać się bardzo potrzebna i pomocna także wykładowcom przedmiotów filozoficznych. Książka powinna trafić nie tylko do bibliotek teologicznych w naszym kraju, ale także winna ubogacić księgozbiory prywatne interesujących się współczesną filozofią, nauką, religią i kulturą.

ks. Ignacy Dec

Pavel Ambros, *Křestan a život ve světě. Odkaz předkoncilini diskuse teologie „laikátu” a Druhého Vatikánského Koncilu dnešní praxi církve*. Olomouc 1998.

Jak samo sformułowanie podtytułu rozprawy wskazuje, autor – obecny dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu – w swojej refleksji pastoralnej zajmuje się zarówno przedsoborowym zamówieniem na właściwe umiejscowienie laikatu w życiu Kościoła oraz odpowiedzią Soboru Watykańskiego II na to oczekiwanie.

Omawiana publikacja składa się z obszernego wprowadzenia na temat teologii laikatu i nowej ewangelizacji, trzech części i zakończenia.

Część pierwsza została poświęcona wierze i ogólnym warunkom życia we współczesności. Czytelnik znajdzie w niej najpierw charakterystykę życia w dzisiejszym świecie,

spojrzenie na obecny stan kultury zawierające również jej krytyczną ocenę. Spotyka się w niej także z refleksją o wierze w kontekście potrzeb społeczeństwa postkomunistycznego w Europie Wschodniej po roku 1989, co zostało ukazane paralelnie do duchowej potrzeby nowej ewangelizacji w Europie w ogóle i jej rezonansu w dziedzinie teologii duchowości. W trzecim punkcie pierwszej części Autor omawia podstawowe zagadnienia dotyczące życia duchowego, właściwe dla duchowości antropologii, pojęcia osoby w ujęciu historycznym i jej relacji do naturalnych wartości, kultury laickiej i bardzo istotnej dziś sprawy docenienia relacji osobowych. We wspomnianych relacjach osobowych uwydatnia się ideał chrześcijańskiego życia wyrażony w słowie „miłość”.

Część druga pracy nosi tytuł: *Spojrzenie wstecz*. W sześciu punktach umieścił w niej Autor: doświadczenie katolicyzmu francuskiego m.in. wyrażającego się szczególnie w dokonaniach kard. Sucharda, E. Mouniera, Ch. Péguy, J. Marataina; teologię laikatu Y. Congara, miejsce laika w Kościele i w świecie na podstawie myśli K. Rahnera i H. Urs v. Balthasara; naukę Soboru Watykańskiego II o laikacie i dyskusję posoborową na ten temat m.in. o „świeckim” charakterze Kościoła oraz inne zagadnienia.

Część trzecia została zatytułowana: *Podstawowe tematy dotyczące chrześcijanina żyjącego w świecie*. W sześciu punktach Autor zajmuje się m.in. chrześcijańską samoświadomością laikatu, relacją świeckich do kultury i polityki, laikatem jako „problemem” dla Kościoła, angażowaniem się świeckich w sprawy Kościoła, parafii; relacjami między duchownymi i świeckimi. W punktach 5 i 6 dużo uwagi poświęcono teologii nowej ewangelizacji i spraw z nią związanych, teologii posłania oraz zagadnieniu inkulturacji.

Po zakończeniu umieszczono w książce wykaz źródeł i wybranej literatury z przewagą obcojęzycznej.

Omawiana pozycja książkowa plasuje się wśród opracowań teologii pastoralnej. Jej zaletą jest podejmowanie pytań stawianych przez dzisiejszego człowieka. Do poruszanych zagadnień nawiązuje struktura pracy. Książka, stanowiąca naukowe opracowanie, liczy na zainteresowanie czytelnika niefachowca, co przesądza również o jej niewątpliwym walorze. Należy gratulować Autorowi – pastorałście wydania tej pozycji.

ks. Edward Górecki

Vojtech Nepšínský, *Liturgia na Slovensku v období tridentského koncilu*, Banská Bystrica – Badin 1998, ss. 167

Wydaniem przytoczonej pozycji zapoczątkowano serię wydawniczą *Studia Theologica Neosoliensia*, w której publikują swoje rozprawy naukowe wykładowcy Instytutu Teologicznego diecezji bansko-bystrickiej w Badinie. Autor rozprawy, aktualny rektor Instytutu Teologicznego, specjalizuje się w dziedzinie liturgiki.

Omawiane opracowanie składa się z pięciu rozdziałów. Pierwszy został zatytułowany: *Protestantyzm a życia liturgiczne na Słowacji przed Soborem Trydenckim*. Po omówieniu sytuacji polityczno-religijnej, ukształtowanej wpływami humanizmu i reformacji, Autor przedstawia kształt życia liturgicznego na Słowacji na podstawie relacji z wizytacji w wybranych okręgach. Przytoczone dane ukazują z jednej strony stan aktualny w chwili wizytacji, z drugiej – dowodzą o zmianach zaistniałych pod wpływem reformacji, odwiedzają-